

VERKSAMHETSBERÄTTELSE 2023

Healthy Cities

EN DEL AV WHO

VISION

Healthy Cities Sverige – det ledande nätverket i arbetet för en god och jämlik hälsa på lokal och regional nivå

WHO HEALTHY CITIES

WHO: s europeiska Healthy Cities nätverk är ett nätverk bestående av städer och nationella nätverk i Europa som är engagerade i att arbeta med jämlik hälsa och hållbar utveckling.

Nätverket grundades 1988 och har under de senaste 30 åren engagerat lokala politiska krafter, delat kunskap och erfarenheter och tillhandahållit innovativa lösningar för att uppnå ökad hälsa och välbefinnande genom hållbar utveckling.

De grundläggande principerna för WHO:s Healthy Cities nätverk är att det är lokalt och regionalt som vi i huvudsak äger möjligheten att minska de påverkbara klyftorna och öka förutsättningar för social hållbarhet och god hälsa för alla i vår befolkning.

FAS VII

Arbetet i WHO:s Healthy Cities nätverk sker i faser och den nuvarande fasen VII (2019–2025) baseras på FN:s Agenda 2030 mål.

Det finns tre övergripande mål för Fas VII:

- Främja hälsa och välbefinnande för alla och minska ojämlikhet i hälsa
- Leda genom exempel nationellt, regionalt och globalt
- Stödja genomförandet av WHO:s strategiska prioriteringar

WHO:s strategiska prioriteringarna för fasen kallas de sex P:na och står för People, Place, Participation, Prosperity, Peace och Planet.

HEALTHY CITIES SVERIGE

Nätverket Healthy Cities Sverige är en förening för kommuner och regioner som tillsammans arbetar för att bygga strukturer på lokal och regional nivå för en god och jämlik hälsa. Nätverket grundades 2004 och består idag av medlemmar vars folkhälso- och sociala hållbarhetsarbete ligger i framkant i Sverige.

En av nätverkets främsta styrkor är att vi skapar arenor för nära samverkan mellan politiker och tjänstepersoner samt möjliggör utbyte av kunskap och erfarenheter mellan medlemmarna i syfte att vidareutveckla arbetet på hemmaplan.

Det svenska nätverket har under 2023 arbetat aktivt utifrån målen inom WHO Healthy Cities Fas VII och har fungerat som en plattform för kunskapsutveckling och erfarenhetsutbyte för kommuner och regioner.

"Att delta i Healthy Cities-nätverket är så givande på många sätt. Det är en riktig superberedning!"

*Anders Eksmo
Ordförande i
regionstyrelsens beredning
för hållbarhet och hälsa
Region Östergötland*

"Jag uppskattar dialogen med politiker och att vi tillsammans kan driva frågor om folkhälsa och social hållbarhet framåt."

*Mia Norberg Nguyen
Samhällsstrateg social hållbarhet
Helsingborgs stad*

VÅRA MEDLEMMAR

Följande kommuner och regioner var nätverksmedlemmar 2023:

Region Halland (juni)	Linköpings kommun
Region Värmland	Luleå kommun
Region Örebro län	Lunds kommun
Region Östergötland	Malmö Stad
Västra Götalandsregionen	Norrköpings kommun
Borås Stad	Skövde kommun
Falu kommun	Tomelilla kommun
Halmstads kommun	Trollhättans Stad
Helsingborgs Stad	Upplands Bro kommun
Huddinge kommun	Vara kommun
Järfälla kommun (juni)	Östersunds kommun

Under 2023 har Region Halland och Järfälla kommun tillkommit som nya medlemmar i nätverket.

Till 2024 består nätverket av 19 medlemmar med 5 regioner och 14 kommuner

ÅRET SOM GÅTT

STYRELSEN

Styrelsen ansvarar för föreningens verksamhet och utveckling vilket innebär att styrelsen företräder föreningen och bevakar dess intressen.

Styrelsen har under 2023 haft sju beslutsfattande sammanträden.

Healthy Cities styrelse har under 2022 bestått av följande ledamöter:

Fredrik Hansson (S)
Ordförande
Luleå kommun

Sofia Lindholm (C)
Vice ordförande
Trollhättans Stad

Klas Svanberg (M)
Ledamot
Lunds kommun

Behcet Barsom (KD)
Ledamot
Region Örebro län

Peter Romlén (SD)
Ledamot
Vara kommun

Ulrika Jörgensen (M)
Ledamot
Region Halland

Sören Juvas (S)
Ledamot
Falun kommun

KANSLI

Sedan 2020 har Trollhättans stad varit värdkommun för det svenska Healthy Cities nätverket och tillhandahåller därmed en koordinator anställd motsvarande 50 % av en heltidstjänst samt sköter den ekonomiska redovisningen i nätverket.

Koordinatorn leder och driver verksamheten tillsammans med medlemmarna. Koordinatorn fungerar även som det svenska nätverkets representant i WHO:s europeiska Healthy Cities nätverk och deltar i regelbundna koordinator möten tillsammans med övriga Healthy Cities städer och nationella nätverk inom Europa.

Under 2023 har nätverket haft en projektledare anställd med motsvarande ca 20 % tjänst. Huvudsyftet har varit att stärka arbetet med medlemsrekrytering samt utveckla medlemsdialogen i nätverket. Projektledaren har under året även kunnat bistå koordinatorn i den övriga verksamheten i nätverket.

Johanna Linnarsson
Koordinator

Jonas Frykman
Projektledare

ÅRSMÖTE

Vid nätverkets årsmöte den 23 mars 2023 valdes Fredrik Hansson till ny ordförande för Healthy Cities Sverige. Fredrik Hansson har suttit med i nätverkets styrelse under flera år och är till vardags kommunalråd i Luleå kommun.

Årsmötet valde även in flera nya ledamöter i styrelsen. Sofia Lindholm (C) från Trollhättan, Klas Svanberg (M) från Lund, Peter Romlén (SD) från Vara, Sören Juvas (S) från Falun och Ulrika Jörgensen (M) från Region Halland.

Nätverket tackade Frida Trollmyr från Malmö för flerårigt engagemang som nätverkets ordförande och ledamot i styrelsen innan det.

Avtackning hölls även för styrelseledamöterna Camilla Neptune (L) från Lund, Irene Karlsson (C) från Vara, Monica Hanson (S) från Trollhättan och Ulf Hanstål (M) från Västra Götalandsregionen som tack för deras engagemang i styrelsen.

ÅRSKONFERENS

Den 23–24 mars samlades medlemmarna i Healthy Cities Sverige i Vara för den årliga medlemskonferensen. Tema för årets konferens var politiskt ledarskap för en god och jämlik hälsa.

Under dagarna fick deltagarna lyssna till Kira Fortune från WHO:s europeiska Healthy Cities nätverk, socialminister Jakob Forssmed, Palle Lundberg VD på SKR, Generaldirektör Karin Tegmark Wisell på Folkhälsomyndigheten samt freds- och utvecklingsforskaren Hans Abrahamsson.

Skövde kommun och Region Örebro län berättade om hur de arbetar på lokal och regional nivå. Allt detta varvades med spännande gruppdialoger, intervjuer och paneldiskussioner.

På konferensen fick deltagarna följa med på en stadsvandring genom Vara.

HÖSTKONFERENS

Den 19–20 oktober 2023 höll nätverket sitt årliga höstmöte i Stockholm. Temat denna gång var Barn och ungas jämlika hälsa med fokus både på barn och ungas delaktighet och framtidstro samt hur vi får fler barn och unga att röra sig mer.

Vilka lösningar krävs för ungas deltagande? Hur når vi ut till barn och unga som inte deltar i föreningslivet idag? Detta fick nätverkets politiker och tjänstepersoner möjlighet att tillsammans diskutera och utforska under årets höstmöte med inspiration från inbjudna forskare, representanter från nationella myndigheter och organisationer.

Under dagarna lyftes lokala och regionala exempel på spännande arbete som pågår hos medlemmarna i arbetet med barn och ungas jämlika hälsa.

MEDLEMSDIALOG

Under året har nätverket satsat på att stärka medlemsdialogen i nätverket med syfte är att lyssna in vilka behov och utmaningar som finns på hemmaplan samt vilka frågor som våra medlemmar tycker är viktiga för nätverket att driva framåt.

I medlemsdialogen framkom många goda idéer som redan ingår och kan komma att ingå i nätverkets fortsatta verksamhet och i utvecklingen av nätverkets arbetsformer.

Nätverket har utifrån medlemsdialogen enats om att sätta extra fokus på en gemensam fråga under året. Då det under 2023 kommit en ny lag för det brottsförebyggande arbetet i kommunerna ville nätverket lyfta vikten av ett hälsofrämjande perspektiv inom ramen för det brottsförebyggande arbetet.

Förutom att detta varit ett tema för nätverkets seminarier tillsammans med Mötesplats social hållbarhet så har styrelsen under hösten skrivit fram en debattartikel på samma tema som publicerades i Dagens samhälle 25 januari 2024.

TEMAGRUPPER

Temagruppen för Hälsöfrämjande samhällsplanering är nätverkets tvärprofessionella temagrupp där strateger och planerare har möjlighet att träffas, öka sin kunskap och tillsammans föra dialog om hur fysisk planering kan bidra till ett hälsofrämjande samhälle.

Den 13 juni 2023 bjöd temagruppen in till en digital heldagskonferens på tema Från projekt till processer! Under förmiddagen diskuterade gruppen olika metoder för att facilitera bra digitala möten och på eftermiddagen presenterade Katarina Carlsson och Filippa Bosdotter det skånebaserade projektet GLAP som står för Gestaltad livsmiljö genom arkitektur och pedagogik. Projektets fokus har varit att arbeta med att få till ett systematiskt arbete med barnkonventionen och gestaltad livsmiljö i samverkan mellan skola och samhällsplanering.

Kristina Engstrand från Trollhättan som fungerat som samordnare för temagruppen de senaste åren har fått andra uppdrag och avslutar därmed sitt samordnarskap i samband med konferensen. Gruppen tackar Kristina för sitt engagemang under åren.

Under året har nätverket arbetat med att starta upp en ny temagrupp för delaktighet och inflytande vilket har varit ett område som medlemmarna lyft fram som viktigt i medlemsdialogen. Fokus under hösten har varit att forma förutsättningar och innehåll för den nya temagruppen och ett första digitalt möte planeras under våren 2024.

Susanne Carlsson
från Borås stad
kommer leda
temagruppen för
delaktighet och
inflytande

ARBETSGRUPPER

Nätverket har en strategisk grupp där samtliga medlemmar deltar med representanter. Strategigruppen har digitala månadsmöten i syfte att öka möjligheterna för kontinuerlig kommunikation och samverkan mellan medlemmarna samt öka delaktigheten i planeringen av verksamheten i nätverket.

Under 2023 har nätverket haft i gång arbetsgrupper utifrån flera olika syften. En grupp har arbetat med att ta fram förslag till en långsiktig strategi för nätverket. En grupp planerade för den nya temagruppen kring delaktighet och inflytande och i slutet av året samlades även en arbetsgrupp för att planera för hur medlemmarna i nätverket kan ta del av det skotska platsutvecklingsverktyget Place Standard Tool.

Nätverket har haft arbetsgrupper som arbetat med förberedelser och genomförande av nätverkets möten under året!

NÄTVERKSMÖTEN

En av styrkorna med Healthy Cities nätverket som medlemmarna lyfter gång på gång är mötet med andra som arbetar för att främja en god och jämlik hälsa.

Utgångspunkten för nätverket är att vara en arena där politiker och tjänstepersoner möts och diskuterar gemensamma frågor som sedan kan tas med till hemmaplan för att fortsätta gynna det lokala utvecklingsarbetet. Dessa möten varierar där politiken träffas för sig, tjänstepersonerna för sig eller alla tillsammans.

Nätverkets strategier har regelbundna månadsmöten för att kunna träffa varandra, planera och utbyta idéer och erfarenheter.

NATIONELL AKTÖR

Den 25 augusti 2023 arrangerade Healthy Cities Sverige ett nationellt seminarium tillsammans med Mötesplats social hållbarhet som är ett samverkansforum mellan Sveriges Kommuner och Regioner och Folkhälsomyndigheten. Seminariet hade temat *Hälsofrämjande arbete för ökad trygghet i kommunerna* och hade fokus på hur hälsofrämjande arbete kan bli en tillgång i det brottsförebyggande arbetet.

För medlemmar i Healthy Cities Sverige var seminariet kostnadsfritt och det var närmare 150 deltagare anmälda till seminariet. Ett uppföljande seminarium på samma tema genomfördes den 26 januari 2024.

Utifrån inspiration från Healthy Cities nätverken i våra grannländer så har Healthy Cities Sverige tittat på möjligheten att genomföra en politikerutbildning i nätverkets regi. Planering för detta har genomförts under året och ambitionen är att under nästa år ha ett material att testa ihop med nätverkets politiker.

INTERNATIONELL AKTÖR

Den 21–23 november höll WHO:s europeiska Healthy Cities nätverk sin årliga nätverkskonferens i Utrecht, Nederländerna. Detta år firade det europeiska nätverket 35-årsjubileum vilket också visade sig i temat för konferensen *”Health and Well-being for all – Celebrating 35 Years of the Healthy Cities Movement”*.

Konferensen samlade både forskare och representanter från städer och nationella nätverk runt om i Europa som visade på både innovativt och effektivt utvecklingsarbete.

Från vårt svenska nätverk deltog representanter från Malmö, Falun och Region Östergötland utöver nätverkets ordförande och koordinator.

Två av medlemmarna i det svenska nätverket fick även möjligheten att presentera sitt arbete på konferensen. Region Värmland presenterade sin film Tack! och Västragötalandsregionen presenterade sitt arbete med en gemensam elevhälsodatabas i regionen.

World Health
Organization

75

HEALTH
FOR ALL

Healthy Cities 21st Century

INTERNATIONELL AKTÖR

Den 14–16 juni var Högskolan i Halmstad värd för Nordic Health Promotion Research Conference, en stor nordisk konferens om det senaste inom forskning om hälsofrämjande arbete och dess betydelse för människors hälsa och välbefinnande.

Elisabeth Bengtsson från Västragötalandsregionen var på plats och representerade Healthy Cities Sverige på konferensen som omfattade ett brett utbud av föreläsningar, presentationer och rundabordssamtal som utforskade olika delar av hälsofrämjande arbete – några av ämnena var AI inom vården, mental hälsa, digital hälsocoachning, motivation för att träna och leva hållbart, hälsofrämjande inom idrott, hälsa bland ungdomar, äldre och immigranter, och att leva med kroniska sjukdomar och beroenden.

Över 150 forskare från både Sverige, övriga Norden och andra delar av världen deltog.

Huvudtalare var Professor Evelyne de Leeuw (bland annat känd för sina utvärderingar av Healthy Cities arbetet) och Sir Michael Marmot.

WHO:S POLITICAL OCH ADVISORY COMMITTEE

Nätverkets nya ordförande Fredrik Hansson fick under våren 2023 kliva in som representant i WHO Healthy Cities Political committee. The Political Committee är en slags beredande organ med syfte att påverka den strategiska inriktningen av WHO:s Europeiska Healthy Cities nätverk under fas VII.

Fredrik Hansson har deltagit på flera möten under 2023 och därigenom haft möjlighet att påverka det politiska arbetet inom det europeiska Healthy Cities-nätverket.

Nätverkets koordinator har sedan 2022 varit invald i WHO Healthy Cities Advisory Committee. Under 2023 har The Advisory Committee haft tre digitala möten och ett fysiskt möte på WHO-kontoret i Köpenhamn i Danmark. I detta sammanhang har vi möjlighet att vara med och påverka verksamheten inom det europeiska Healthy Cities nätverket.

WHO:S KOORDINATORSTRÄFFAR

En del i uppdraget som koordinator för ett nationellt Healthy Cities nätverk är att fungera som en länk mellan den nationella och den internationella nivån.

Det europeiska Healthy Cities nätverket har under 2023 haft fyra träffar för koordinatörerna från medlemsländerna och städerna. Tre träffar har varit digitala och en träff har varit fysisk i samband med det europeiska nätverkets årskonferens i Utrecht i november.

Koordinatorn från vårt svenska nätverk har där haft möjlighet att ta del av information om pågående arbete i europanätverket samt internationell forskning inom olika temaområden. Dessa träffar har även möjliggjort erfarenhetsutbyte mellan koordinatörerna i europanätverket vilket bidrar till att goda exempel kan spridas mellan länderna inom ramen för det europeiska nätverket.

NORDISKT SAMARBETE

Koordinatorerna i de nordiska nationella Healthy Cities nätverken träffas regelbundet för att öka samarbetet mellan länderna. Syftet är att delge varandra goda exempel, stötta varandra över landsgränserna samt genomföra gemensamma aktiviteter.

Den 10 november arrangerade de nordiska Healthy Cities-nätverken ett gemensamt digitalt seminarium med fokus på det skotska dialogverktyget Place Standard Tool som syftar till att stödja utformningen av platser som bidrar till att öka människors hälsa och livskvalitet.

På seminariet presenterade grundaren, Johan Howie, verktyget samt hur det kan användas i arbetet med platsutveckling. En kommun från Norge samt det danska nätverket berättade om sina erfarenheter av att ha använt sig av verktyget. På seminariet fick deltagarna träffas i mindre grupper för att presentera sig för varandra.

SAMVERKAN

Nätverket har sedan länge ett nära samarbete med Folkhälsomyndigheten och SKR. En representant från båda organisationerna deltar regelbundet i nätverkets möten och aktiviteter.

Under 2023 utökades även samarbetet mellan Healthy Cities Sverige och Mötesplats Social hållbarhet som är Folkhälsomyndighetens och SKR:s gemensamma forum för att utveckla välfärden på ett socialt hållbart sätt. Detta resulterade i att nätverket och Mötesplats social hållbarhet samarrangerat en seminariereserie med start hösten 2023.

Förhoppningen är att fortsätta denna upparbetade samverkan på olika sätt framöver.

KOMMUNIKATION

Under 2023 har nätverket sammanställt två publika nyhetsbrev som skickats ut till både medlemmar och andra intresserade. Under året har vi sett en ökning av antal personer som anmält sig som varit intresserade av våra nyhetsbrev och vi närmar oss nu hundra prenumeranter.

Intresset har även ökat för nätverket som helhet där många har hört av sig och önskat att få veta mer om medlemskap i nätverket.

Styrelsens ledamöter har haft kontakt med politiker i flertalet kommuner och regioner för att förmedla nätverkets arbete och vilka fördelar ett medlemskap har.

Det ökade intresset för nätverket är en av anledningarna till att styrelsen fortsatt valt att satsa på att förstärka organisationen med en projektledare i syfte att arbeta med medlemsrekrytering.

EKONOMI

Det nationella Healthy Cities nätverkets intäkter uppgick under 2023 till 890 550 kr och härstammar från medlemsavgifter som regleras utifrån storlek på kommun eller om det är en region. Intäkterna var högre än vad som först var budgeterat vilket beror på att nätverket fick två nya medlemmar under året.

Nätverket har ett eget kapital som i början av 2023 låg på knappt 940 000 kronor. En del av det egna kapitalet har tagits i anspråk under 2023 i syfte att investera i att stärka nätverkets organisation för att ytterligare satsa på medlemsrekrytering.

Målet är fortsatt att öka antalet medlemmar och i förlängningen ytterligare stärka ekonomin i nätverket där ett utvecklingsområde är att försöka få externt finansiellt stöd.

STYRELSENS SLUTORD

2023 har varit ett händelserikt år både nationellt och internationellt. Det geopolitiska omvärldsläget har påverkat alla landets regioner och kommuner och många har det tufft ekonomiskt. I dessa tider är Healthy Cities Sverige nätverkets arbete viktigare än någonsin.

Nationellt förs en stor och livlig diskussion kring brott, straff och kriminalitet. Vi från styrelsen vill att det hälsofrämjande arbetet ska få större utrymme i debatten än vad det får i dag. Det hälsofrämjande perspektivet utgör grunden för ett bättre fungerande brottsförebyggande arbete.

Vi tycker kommunerna och regionerna bör koppla samman det brottsförebyggande arbetet med folkhälsoarbetet för att stärka tryggheten.

Brottsbekämpande insatserna behöver kompletteras och koordineras med generella och förebyggande åtgärder som bidrar till en ökad tillit till samhället och till framtidstro bland barn och unga, i dag och i framtiden.

Låt det hälsofrämjande perspektivet få ökad plats i det brottsförebyggande arbetet!

Vi från styrelsen vill tacka för alla betydelsefulla insatser som ni medlemmar i nätverket har bidragit med under året. Vi ser fram emot ett 2024 där hälsofrämjande frågorna får stor plats och där vårt viktiga nätverk växer och får fler medlemmar.

Fredrik Hansson

Fredrik Hansson

Sofia Lindholm

Sofia Lindholm

Behcet Barsom

Behcet Barsom

Ulrika Jörgensen

Ulrika Jörgensen

Sören Juvas

Sören Juvas

Klas Svanberg

Klas Svanberg

Peter Romlén

Peter Romlén

Healthy Cities

Sverige

EN DEL AV WHO

<https://www.healthycities.se/>